

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

ELEMZÉSE

2018. február

ELEMZÉS

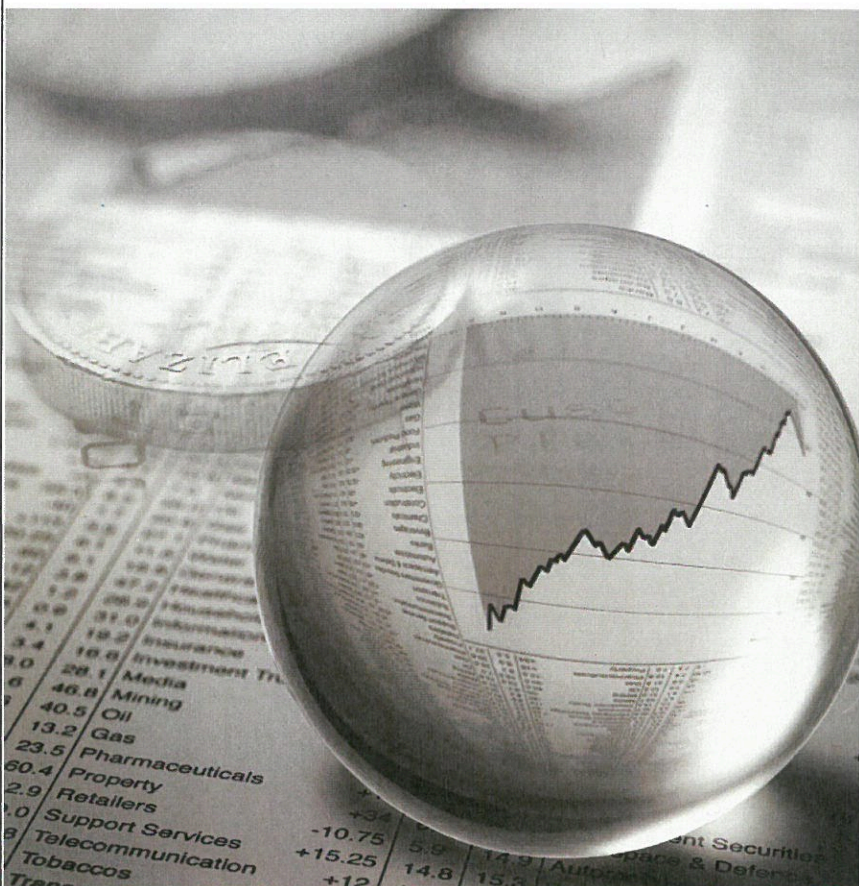
**A költségvetési
támogatásban részesülő
pártok ellenőrzésének
tapasztalatai**

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

ELEMZÉSE

ELEMZÉS

Holman Magdolna főtitkár

A költségvetési támogatásban részesülő pártok ellenőrzésének tapasztalatai

Szerkesztő:

DR. NAGY IMRE felügyeleti vezető

Az elemzés elkészítését felügyelte:

DR. NAGY IMRE felügyeleti vezető

Készítették:

VARSÁNYINÉ DUDÁS ELEONÓRA számvevő

Az Elemzés
az interneten
a www.asz.hu
oldalon
olvasható.

Kiadja az Állami Számvevőszék

TARTALOM

▶	ELŐSZÓ	5
▶	ÖSSZEGZÉS.....	6
▶	AZ ELEMZETT TERÜLET SZABÁLYOZÁSÁNAK BEMUTATÁSA	7
▶	AZ ELLENŐRZÉS MÓDSZERE	8
▶	ELLENŐRZÉSI TAPASZTALATOK.....	9
	Gazdálkodás törvényességének biztosítása.....	9
	Könyvvezetés szabályossága	10
	Éves beszámoló és pénzügyi kimutatás szabályszerűsége.....	12
	Pártok saját ellenőrzési rendszere	13
▶	EREDMÉNYEK, HASZNOSULÁS.....	14
	Hasznosulás a társadalom szintjén és a jó állam támogatásában	14
	Hasznosulás az ellenőrzöttek szintjén.....	14

ELŐSZÓ

Magyarország Alaptörvénye szerint a pártok közvetve közreműködnek a nép akaratának kialakításában és kinyilvánításában. A pártoknak ezért más társadalmi szervezetekhez képest különleges a viszonya a közhatalomhoz, mivel a pártok kifejezett célja és feladata, hogy képviselőik útján részt vállaljanak a közhatalomból.

A magyar politikai élet tisztasága, a korrupciós kockázatok csökkentése, a pártok részére rendelkezésre álló közpénz és közvagyon felhasználása szempontjából alapvető szempont, hogy a pártok gazdálkodása törvényes, elszámoltatható és átlátható legyen. Fontos, hogy az állampolgárok a pártok pénzügyi kimutatásain keresztül megbízható és valós képet kapjanak a pártok gazdálkodásáról. Ebből következik, hogy a pártok gazdálkodását a politikai élet tisztasága érdekében rendszeresen indokolt ellenőrizni, ezért törvényi előírás alapján az Állami Számvevőszék a költségvetési támogatást kapott pártok gazdálkodásának törvényességét két évente ellenőrzi.

Kulcsfontosságú, hogy a demokratikus közhatalom gyakorlásában részt vevő és közpénzeket használó pártok a törvényi előírások betartásával járjanak el, gazdálkodásuk más szervezetek számára is példamutató legyen. Ez hozzájárulhat a magyarországi közpénzügyek rendezettségéhez és a korrupciós kockázatok csökkentéséhez.

Az Állami Számvevőszék számára a törvényesség betartatásához garanciális elemeket is biztosít a törvény, ezzel hozzájárulva a következmények nélküli ellenőrzések felszámolásához. A szabályszerű közpénzfelhasználás érdekében a számvevőszéki ellenőrzések során feltárt hiányosságok és szabálytalanságok kezelésére az ellenőrzött szervezet törvényi kötelezettsége az intézkedési terv elkészítése. Az intézkedési terv megküldésének hiánya, vagy nem megfelelő intézkedési terv megküldése esetén pedig lehetőség van az ellenőrzött szervezetet megillető állami támogatás felfüggesztésére.

Az elmúlt évek ellenőrzési tapasztalatainak áttekintése, értékelése és elemzése rámutathat a pártok gazdálkodásával kapcsolatos tipikus szabálytalanságokra, ezzel elősegítve a pártok gazdálkodása területén a törvényesség, az elszámoltathatóság és az átláthatóság erősítését, és a politikai élet tisztaságának megőrzését.

Holman Magdolna
főtitkár

ÖSSZEGRZÉS

A pártok működése a társadalomban meg-
lévő érdekek és értékek demokratikus meg-
jelenítésének és érvényesítésének alapfelté-
tele. Alapvető rendeltetésük, hogy szervezeti
kereteket nyújtsanak a népakarat kialakításá-
hoz és kinyilvánításához, a politikai életben való
állampolgári részvételhez. Ezért az egész társa-
dalom érdeke, hogy a pártok mintaadó módon,
szabályosan gazdálkodjanak, biztosítsák a rájuk
bízott közpénz és közvagyon törvényes, átlát-
ható és elszámoltatható felhasználását.

A pártok tevékenységére vonatkozó törvé-
nyi előírások a rendszerváltáskor megteremtet-
ték, a későbbi törvénymódosítások pedig meg-
erősítették a pártok szabályszerű gazdálkodásá-
nak és független ellenőrzésének feltételrend-
szerét.

A törvényben rögzített keretek között a pár-
tok felelőssége a szabályszerű, elszámoltatható
gazdálkodás végrehajtási kereteinek kialakítá-
sa, a gazdálkodás szabályainak betartása és
betartásának ellenőrzése, valamint a nyilvános-
ság számára az átláthatóság biztosítása.

Az Állami Számvevőszék jogszabályi kötele-
zettségének eleget téve a rendszerváltás
óta kétfévente minden költségvetési támogatás-
ban részesülő párt gazdálkodásának törvényes-
ségét ellenőrizte.

A pártok ellenőrzése során több esetben azt
állapítottuk meg, hogy a pártok gazdálkodásá-
nak törvényessége nem volt biztosított, mivel a
gazdálkodásuk szabályozási környezetét nem a
jogszabályi előírásoknak megfelelően alakították
ki, ezáltal nem teremtették meg a közpénz-
ekkel való átlátható és ellenőrizhető gazdálko-
dás alapjait.

A szabályozási környezet kialakítása során
feltárt hiányosságokat és szabálytalanságokat
visszaigazolva több párt könyvvezetése során is

visszatérő hibákat azonosítottunk. A gazdálko-
dási és nyilvántartási szabálytalanságok több
esetben hatással voltak az éves beszámolók,
pénzügyi kimutatások szabályszerűségére is.

A pártok ellenőrzése során jellemző hiá-
nyosság volt, hogy a beszámoló, pénzügyi kimu-
tatás nem felelt meg a jogszabályi előírásoknak.
Több esetben nem a jogszabályban előírt tartal-
lammal készült el, vagy nem határidőben került
sor az elfogadására, közzétételére.

Az ellenőrzési tapasztalatok alapján a pártok
az ellenőrzési rendszerüket több esetben nem
szabályszerűen alakították ki és működtették,
ezáltal az nem támogatta a törvényes közpénz-
felhasználást.

Az ellenőrzési megállapítások alapján a sza-
bálytalanságok kijavítására a pártoknak –
más ellenőrzött szervezetekhez hasonlóan –
törvényben meghatározott intézkedési kötele-
zettsége van.

A párt vezetője köteles a jelentésben foglalt
megállapításokhoz kapcsolódó intézkedési ter-
vet összeállítani, és azt a jelentés kézhezvételé-
től számított 30 napon belül az Állami Számve-
vőszék részére megküldeni.

Amennyiben a párt, mint ellenőrzött szerve-
zet vezetője nem küldi meg határidőben az in-
tézkedési tervet vagy továbbra sem elfogad-
ható intézkedési tervet küld, a vonatkozó törvé-
nyi rendelkezések alapján a pártot megillető, az
államháztartás valamelyik alrendszeréből szár-
mazó támogatások vagy egyéb juttatások folyó-
sítása felfüggeszthető, az ellenőrzött szervezet
vezetőjével szemben büntető- vagy fegyelmi el-
járás megindítására van lehetőség.

AZ ELEMZETT TERÜLET SZABÁLYOZÁSÁNAK BEMUTATÁSA

A pártokra vonatkozó jogszabályi alapokat az Alaptörvény határozza meg. Az Alaptörvény VIII. cikk (3) bekezdése kimondja, hogy pártok az egyesülési jog alapján szabadon alakulhatnak és tevékenykedhetnek. A pártok közreműködnek a nép akaratának kialakításában és nyilvánításában, közhatalmat azonban közvetlenül nem gyakorolhatnak. Az Alaptörvény VIII. cikk (4) bekezdése szerint a pártok működésének és gazdálkodásának részletes szabályait sarkalatos törvény határozza meg.

A pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989. évi XXXIII. törvény rögzítette a pártok működésére, megszűnésére, vagyonára és gazdálkodására, valamint gazdálkodásának ellenőrzésére vonatkozó szabályokat. A Párttörvény 10. § (1) bekezdése szerint a párt gazdálkodása törvényességének ellenőrzésére az Állami Számvevőszék jogosult. A Párttörvény 10. § (3) bekezdése alapján az Állami Számvevőszék kétévenként ellenőrzi azoknak a pártoknak a gazdálkodását, amelyek a központi költségvetésből rendszeres támogatásban részesültek.

Az Országgyűlés a korábbi számvevőszéki tapasztalatokat, jogszabály módosítási javaslatokat és a nemzetközi ajánlásokat figyelembe véve a politikai élet tisztaságának biztosítása érdekében további törvényi garanciákat határozott meg.

A Párttörvény 2014. január 1-jétől hatályos módosítása szigorította a pártok részére felhasználható források szabályozását. Megtiltotta, hogy a pártok külföldről származó és belöldi jogi személyek, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek által nyújtott adományokat fogadjanak el. A törvénymódosítás indokolása szerint ennek célja az volt, hogy ilyen

adományozók ne tudjanak a későbbikben semmilyenfajta befolyást gyakorolni a pártokon és képviselőiken keresztül sem a törvényhozó, sem a végrehajtó hatalomra.

A törvénymódosítás indokolása arra is utalt, hogy a szigorítást a külföldi korrupcióellenes és jogvédő szervezetek (Pl: Velencei Bizottság, Európa Tanács korrupcióellenes államcsoportja (GRECO), Transparency International) is indokoltak tartották, amikor felhívták a figyelmet a magyarországi párt- és kampányfinanszírozás hiányosságaira.

2014. május 6-ától a megváltozott a Párttörvény átláthatóság biztosítására vonatkozó rendelkezése is, ettől az időponttól a pártoknak éves beszámoló helyett a törvényben rögzített tartalmú pénzügyi kimutatást kell készítenie és közzétennie.

A tiltott támogatás behajtásának jogszabályi garanciáit teremtette meg az a 2017 októberében megjelent 29/2017. (X. 6.) NGM rendelet NGM rendelet, mely egy az Állami Számvevőszék által jelzett joghözagot szüntetett meg. Az NGM rendelet a Magyar Államkincstár tekintetében telepít intézkedési kötelezettséget. Kimondja ugyanis: ha törvény vagy kormányrendelet központi költségvetésből juttatott támogatás jogszabálysértés esetén történő csökkentését, valamint ugyanezen jogszabálysértés miatt ennek megfelelő mértékű összeg központi költségvetésbe történő befizetését írja elő, a Magyar Államkincstár a törvényben vagy kormányrendeletben előírt módon csökkentett összegű központi költségvetési támogatást folyósít, valamint a törvényben vagy kormányrendeletben előírt fizetési határidő megszegése esetén, az adók módjára történő behajtás érdekében megkeresi az állami adóhatóságot.

AZ ELLENŐRZÉS MÓDSZERE

Az Állami Számvevőszék jogszabályi kötelezettségének eleget téve a rendszerváltás óta kétévente minden költségvetési támogatásban részesülő párt gazdálkodásának törvényességét ellenőrizte.

Az ellenőrzések közül az elemzés készítéséhez az Állami Számvevőszék a 2015-2018. között nyilvánosságra hozott, pártokra vonatkozó 19 számvevőszéki jelentés ellenőrzési tapasztalatait használta fel. Az elemzés alapját képező ellenőrzések összesen több mint 10 milliárd forint összegű költségvetési támogatás felhasználására terjedtek ki (1. számú táblázat).

Az elemzés alapjául szolgáló ellenőrzések során az Állami Számvevőszék azt értékelte, hogy az adott párt által közzétett pénzügyi kimutatások megfeleltek-e a törvényi előírásoknak, valamint hogy a szervezet a könyvvizetés és a gazdálkodás során betartotta-e a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket és a jogszabályi kereteket kitöltő, a végrehajtás feltételeit biztosító belső előírásokat. Az ellenőrzések kiterjedtek továbbá arra is, hogy a pártok szabályszerűen számolták-e el és használták-e fel működésükhöz a forrásokat, különösen a költségvetésből juttatott és az egyéb támogatásokat, adományokat.

1. számú táblázat

Jelentés száma	Párt	Ellenőrzött időszak	Költségvetési támogatás az ellenőrzött időszakban (millió Ft)
15054	FIDESZ – Magyar Polgári Szövetség	2012-2013	2110,0
15055	Kereszténydemokrata Néppárt		465,2
15136	Jólét és Szabadság Demokrata Közösség		85,6
16081	Párbeszéd Magyarországért Párt	2013-2014	62,3
16082	Magyar Liberális Párt		41,3
16120	Demokratikus Koalíció		77,0
16121	Együtt – a Korszakváltók Pártja		77,9
16139	Jobbik Magyarországért Mozgalom		896,0
16152	Lehet Más a Politika		454,4
17094	Magyar Szocialista Párt		987,6
17108	Kereszténydemokrata Néppárt	2014-2015	338,7
17117	FIDESZ – Magyar Polgári Szövetség		1826,9
18012	Jobbik Magyarországért Mozgalom	2015-2016	951,6
18014	Demokratikus Koalíció		264,0
18017	Magyar Liberális Párt – Liberálisok		141,6
18015	Együtt – a Korszakváltók Pártja		267,2
18016	Lehet Más a Politika		347,4
18018	Párbeszéd Magyarországért Párt		213,4
18013	Magyar Szocialista Párt		854,0

ELLENŐRZÉSI TAPASZTALATOK

Gazdálkodás törvényességének biztosítása

A számviteli szabályozási környezet kialakításának célja, hogy megteremtse a közpénzekkel való átlátható és ellenőrizhető gazdálkodás alapjait, ezáltal biztosítsa a pártok gazdálkodásának ellenőrizhetőségét, átláthatóságát és elszámoltathatóságát.

A feltárt szabálytalanságok, hiányosságok elkerülése és javítása érdekében a pártoknak a gazdálkodásuk sajátosságait figyelembe véve gondoskodniuk kell arról, hogy kialakítsák az éves pénzügyi kimutatás valóságát és megbízhatóságát biztosító részletes könyvvizelési és gazdálkodási szabályokat.

A pártok gazdálkodása szempontjából – más gazdálkodó szervezetekhez viszonyítva – kiemelt jelentőséggel bír a könyvvizelés szabályozási környezetének kialakítása.

A Párttörvény 2014. május 6-ától pénzügyi kimutatás készítését írja elő, amelynek tartalma és formája eltér a többi gazdálkodó részére elő-

írt éves beszámolótól. Ezért a pártok felelőssége és feladata, hogy a pártok gazdálkodásának sajátosságait figyelembe véve olyan részletes előírásokat rögzítő szabályozási környezetet alakítsanak ki, amely biztosítja, hogy a könyvvizelés megbízható adatokkal támassza alá a pénzügyi kimutatásban foglaltakat. Amennyiben a pártok nem a jogszabályi előírásoknak megfelelően alakították ki a szabályozási környezetüket, nem teremtették meg a közpénzekkel való átlátható és ellenőrizhető gazdálkodás alapjait.

A pártok ellenőrzése során visszatérő hibaként tapasztaltuk, hogy a pártok a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Számv.tv.) rendelkezéseivel ellentétesen nem gondoskodtak arról, hogy a nyilvántartási (könyvvizelési) rendszerük kialakítása és továbbfejlesztése biztosítsa a Párttörvényben meghatározott pénzügyi kimutatáshoz szükséges adatokat megfelelő minőségben és egyeztethető módon.

A pártok a számviteli politika kialakítása során sok esetben nem vették figyelembe a Párttörvény előírásait, a számviteli politika nem tartalmazta az egyéb bevételek, egyéb kiadások, a működési kiadások, a politikai tevékenység kiadásainak fogalomkörét, ismérveit, ezzel nem tettek eleget a Számv.tv.-ben foglalt előírásnak, mely szerint a gazdálkodó adottságainak, körülményeinek leginkább megfelelő számviteli politikát kell kialakítani.

Gyakran előfordult, hogy a Számv.tv. előírásaitól eltérően – nem rögzítették azokat a pártokra jellemző szabályokat, előírásokat, módszereket, amelyekkel meghatározzák, hogy mit tekintenek a számviteli elszámolás, az értékelés szempontjából lényegesnek, nem lényegesnek, jelentősnek és nem jelentősnek. Egyes esetekben jogszabályi előírás ellenére a számviteli politika kiadása is elmaradt.

A számviteli politika kötelező részeként kiadott leltározási szabályzat több párt esetében ellentétes volt a Számv.tv. rendelkezéseivel, mert a törvényben előírt legfeljebb három évenkénti mennyiségi leltárfelvételi gyakorisággal szemben ennél hosszabb időközönként, négy vagy öt évenként írta elő a mennyiségi felvétellel történő leltározás elvégzését. Előfordult az is, hogy a leltározási szabályzat a Számv. tv.-ben foglaltak ellenére nem tartalmazta a mennyiségi felvétellel történő leltározás gyakoriságának meghatározását.

Gyakoriak voltak a pénzkezelési szabályzat hiányosságai is. Több esetben előfordult, hogy a pénzkezelési szabályzat a Számv. tv. előírásai ellenére nem tartalmazta a napi készpénz záró állomány maximális mértékét, valamint a bankszámla feletti rendelkezésre jogosultak névsora nem képezte a pénzkezelési szabályzat mellékletét. Jellemző hiányosság volt, hogy a pénzkezelési szabályzatban a Számv. tv. előírása ellenére nem rendelkeztek teljes körűen a készpénzállományt érintő pénzmozgások – tagdíj- és adomány befizetések – jogcímeiről és eljárási rendjéről, valamint a pénzkezelés felelősségi szabályairól.

Ismétlődtek a számlarendre vonatkozó hiányosságok is. A pártok által kiadott számlarend a Számv. tv. előírásai ellenére nem tartalmazta a számla értéke növekedésének, csökkenésének jogcímeit, a főkönyvi számla és az analitikus nyilvántartás kapcsolatát. A számlarend a Számv. tv. rendelkezéseiben előírtak ellenére nem tartalmazta valamennyi alkalmazásra kijelölt számla számjelét és megnevezését, mivel abban a könyvelés során ténylegesen alkalmazott számlák nem szerepeltek. Előfordult, hogy a számlarend a Számv. tv.-ben előírt, a számlarendet alátámasztó bizonylati rendet nem tartalmazta. Néhány esetben jogszabállyal ellentétesen számlarend kiadására sem került sor.

Könyvvezetés szabályossága

A pártok szabályszerű könyvvezetése szükséges ahhoz, hogy a gazdálkodásuk átláthatóságát jelentő pénzügyi kimutatás megbízhatósága és valóságosága biztosított legyen.

A feltárt szabálytalanságok, hiányosságok elkerülése és javítása érdekében a pártoknak gondoskodniuk kell arról, hogy az éves pénzügyi kimutatást alátámasztó könyvvezetés a jogszabályi rendelkezéseknek és a jogszabályi kereteket kitöltő, a végrehajtás feltételeit biztosító belső előírásoknak megfelelően történjen.

A pártok könyvvezetésének ellenőrzése során tapasztalt jellemző hiba volt, hogy a Számv. tv.-ben foglaltak ellenére az analitikus nyilvántartások és a főkönyvi könyvelés értékeinek számszerű egyeztetésének lehetőségét nem biztosították, vagy az egyeztetést nem végezték el.

Több esetben előfordult, hogy a Számviteli politikában előírt tárgyi eszköz nyilvántartást, valamint a munkabérek és más személyi jellegű kifizetések analitikus nyilvántartását nem végezték.

Esetenként a pártok a Számv. tv.-ben foglalt előírást megsértve bizonylat nélkül jegyezték be adatokat a számviteli nyilvántartásba.

Visszatérő hiányosságként tapasztaltuk, hogy a könyvviteli nyilvántartást közvetlenül alátámasztó bizonylatok a Számv. tv. előírásai ellenére nem tartalmazták az utalványozó, a rendelkezés végrehajtását igazoló személy, az ellenőr aláírását, valamint az érintett könyvviteli számlákra történő hivatkozást.

Gyakori hiba volt, hogy a pénzkezelési szabályzatban rögzített összeférhetetlenségi követelmények a készpénzkiadás esetében nem érvényesültek, mivel a kiadások pénzkezelési bizonylatain a pénztárbizonylat kiállítója, az utalványozó, az engedélyező, a pénztáros, és az összeg átvevőjeként azonos személy aláírása szerepelt. Előfordult, hogy a pénzkezelési szabályzatban foglaltak ellenére nem a pénz felvételére jogosult részére fizették ki a készpénzt és a kiadási pénztárbizonylatokhoz a pénz felvételére szóló meghatalmazást nem csatoltak.

Ismétlődő hiányosságként merült fel, hogy a pártok a Számv. tv-ben előírtak ellenére nem biztosították a gazdasági eseményeknek a törvényben előírt határidőn belüli nyilvántartásba vételét. A Számv. tv. előírásai ellenére a készpénzben történt befizetéseket nem a pénzmozgással egyidejűleg rögzítették a könyvekben. Más esetekben a Számv. tv-ben előírtak ellenére az ellenőrzött bevételi és kiadási bizonylatok nem tartalmazták a könyvviteli nyilvántartásokban való rögzítés időpontját, valamint nem minden esetben tartalmazták a nyilvántartásban történő rögzítés igazolását.

Előfordult, hogy a 2015. évben az eszközök üzembe helyezése nem volt megfelelő, mert azt a Számv. tv-ben foglaltak ellenére hitelt érdemlő módon nem dokumentálták.

Több esetben az ellenőrzés megállapította, a gazdasági események elszámolása nem a számviteli szabályok szerint történt. Előfordult, hogy a központi költségvetésből származó támogatásokat a Számv. tv. előírása ellenére nem egyéb bevételként számolták el. Másik esetben

megállapítottuk, hogy a Számv. tv. előírásai ellenére a felvett hosszú lejáratú hitel kötelezettségéből a mérleg fordulónapját követő egy üzleti éven belül esedékes törlesztéseket nem rövid lejáratú kötelezettségként mutatták ki a mérlegben, hanem a hitel teljes összege a hosszú lejáratú kötelezettségek között szerepelt.

Ugyancsak gyakori hiányosság volt, hogy a pártok az előírt leltározási kötelezettségüknek nem tettek eleget, vagy a leltárkiértékelést nem végezték el, záró jegyzőkönyv nem készült, így szabályszerű leltárral nem rendelkeztek.

A politikai élet tisztasága, a pártok átláthatósága és elszámoltathatósága érdekében kiemelten fontos, hogy a pártok kizárólag törvényes forrásokból gazdálkodjanak.

Az ellenőrzések során visszatérő hiányosságként állapítottuk meg, hogy a Párttörvény rendelkezéseivel ellentétesen a pártok nem gondoskodtak a nem pénzben nyújtott vagyoni hozzájárulás értékeléséről, értékének meghatározásáról.

Hiba volt, hogy a pártok a jogi személytől piaci ár alatt bérelt ingatlanok, igénybe vett hirdetési, könyvelési szolgáltatások esetében tiltott vagyoni hozzájárulást fogadtak el.

Előfordult, hogy a Párttörvény rendelkezéseit megsértve a pártok tiltott támogatást fogadtak el nem magyar állampolgár természetes személytől.

Éves beszámoló és pénzügyi kimutatás szabályszerűsége

A pártok átláthatóságának alapja a pártok által készített éves beszámoló, pénzügyi kimutatás, amely a Párttörvényben rögzített tartalommal mutatja be a pártok gazdálkodásának legfontosabb elemeit

A feltárt szabálytalanságok, hiányosságok elkerülése és javítása érdekében a pártoknak gondoskodniuk kell arról, hogy az éves pénzügyi kimutatást a jogszabályban előírt tartalommal és határidőn belül készítsék el, belső szabályaiknak megfelelően hagyják jóvá és szabályszerűen tegyék közzé.

Súlyos szabálytalanságként rögzítettük, hogy esetenként a pártok a pénzügyi kimutatást a belső előírásuk ellenére a párt által erre kijelölt testület jóváhagyása nélkül tették közzé a Magyar Közlöny mellékletét képező Hivatalos Értesítőben és a saját honlapjukon. A pénzügyi kimutatást utólagosan, a pénzügyi kimutatás közzétételét követően hagyták jóvá.

Jellemző hiba volt, hogy a pénzügyi kimutatást nem a Párttörvény 1. számú melléklete szerinti formátumban készítették el vagy a pénzügyi kimutatás nem tartalmazta a Párttörvény mellékletében előírt sorokat.

Ugyancsak visszatérő hiányosság volt, hogy a Párttörvényben előírt közzétételi kötelezettségnek a pártok határidőn túl tettek eleget. A

Párttörvényben foglaltak ellenére a pártok esetenként a honlapjukon az éves beszámoló módosítását nem, a pénzügyi kimutatást az előírt határidőn túl tették közzé.

Előfordult, hogy a Számv. tv.-ben meghatározott valódiság elve nem érvényesült, mert a párt a pénzügyi kimutatásaiban az eszközbeszerzéseket hibásan mutatta ki, ezért az Eszközbeszerzések sora mindkét évben tévesen nem az eszközbeszerzésre teljesített kiadásokat, hanem a tárgyévben elszámolt értékcsökkenést tartalmazta.

Több esetben tettünk megállapítást az 500 ezer Ft-ot meghaladó hozzájárulások, adományok kimutatása ügyében. Előfordult, hogy a pártok a könyvviteli nyilvántartásaikban nem kezelték elkülönítetten az 500 ezer Ft-ot meghaladó hozzájárulásokat, adományokat, ezért a pénzügyi kimutatásban a Párttörvényben foglaltak ellenére az egy naptári év alatt kapott, 500 ezer Ft-ot meghaladó hozzájárulásokat – a hozzájárulást adó megnevezésével és az összeg megjelölésével – külön nem tüntették fel.

Esetenként a Párttörvényben foglaltak ellenére a párt a Magyar Közlönyben közzétett pénzügyi kimutatásában nem szerepeltetett nevesítve egy magánszemély által adományozott 500 ezer Ft-ot meghaladó összegű hozzájárulást, ettől eltérően a honlapján közzétett pénzügyi kimutatásban az érintett magánszemély 500 ezer Ft feletti hozzájárulása szerepelt.

Előfordult, hogy a párt a Számv. tv. rendelkezéseiben foglaltak ellenére nem a gazdasági eseménynek megfelelően mutatta be a bevételeit, mivel az adományként befizetett összeget tagdíjként, illetve a tagdíjként befizetett összeget adományként vette nyilvántartásba.

Pártok saját ellenőrzési rendszere

A szabálytalanságok feltárásának és kezelésének, ezáltal a szabályok betartásának fontos eszköze a pártok részéről saját ellenőrzési rendszerük kialakítása és működtetése. Az ellenőrzés rendet, a rend értéket teremt.

A feltárt szabálytalanságok, hiányosságok elkerülése és javítása érdekében a pártoknak gondoskodniuk kell arról, hogy olyan ellenőrzési rendszert alakítsanak ki és működtessenek, amely biztosítja a szabálytalanságok feltárását és kezelését, ezáltal a szabályok betartását.

A pártok saját ellenőrzési rendszerének kialakítása és működtetése kapcsán számos hiányosságot állapítottak meg a számvevőszéki ellenőrzések.

Gyakori hiányosság volt, hogy törvényi előírás ellenére felügyelőbizottság létrehozására nem került sor annak ellenére, hogy a párt tagjainak létszáma meghaladta a 100 főt. További szabálytalanságként jelentkezett, hogy jogszabályi előírás ellenére az Alapszabályban a felügyelőbizottság és annak tagjai nem kerültek nevesítésre.

Jellemző hibaként jelentkezett, hogy a felügyelőbizottság a párt éves költségvetésével és az éves költségvetéséről szóló beszámolóval kapcsolatos előzetes vizsgálati és véleményezési feladatait teljes körűen nem végezte el, a taggyűlés elé terjesztett 2016. évi költségvetés tervezetét a belső előírás ellenére nem véleményezte.

Előfordult, hogy a gazdálkodásra vonatkozó belső szabályzatban előírt belső ellenőrzést az ellenőrzött időszakban nem alakították ki és nem működtették.

Ugyancsak hibaként jelentkezett, hogy a pénzügyi szabályzatban előírt, legalább havi rendszerességgű, szűrőpróbaszerű pénztárellenőrzés felelősét a szabályzatban, illetve munkaköri leírásban nem jelölték ki, az előírt ellenőrzéseket nem végezték el.

Előfordult, hogy a pártigazgató az Alapszabályban foglalt beszámolási kötelezettségének az ellenőrzött időszakban nem tett eleget, nem számolt be az elnökségnek az elvégzett feladatairól.

EREDMÉNYEK, HASZNOSULÁS

Hasznosulás a társadalom szintjén és a jó állam támogatásában

Az Állami Számvevőszék célja, hogy a küldetésének megfelelően szilárd szakmai alapon álló, értékteremtő ellenőrzéseivel és elemzéseivel előmozdítsa a közpénzügyek átláthatóságát, rendezettségét.

A pártok gazdálkodásának törvényessége azért is kiemelten fontos, mert – amellett, hogy közpénzt és közvagyonot használnak – a pártok képviselik útján részt vállalnak a közhatalomból, illetőleg politikai eszközökkel folyamatosan befolyásolják a közhatalom tevékenységét.

Ezért a magyarországi közpénzügyek rendezettsége és a korrupciós kockázatok csökkentése szempontjából elsődleges, hogy a törvények megalkotásában és végrehajtásában kulcsszerepet betöltő pártok gazdálkodásának törvényessége javuljon, más szervezetek számára mintaadó legyen.

Az Állami Számvevőszék a költségvetési támogatásban részesülő pártok ellenőrzési tapasztalatainak bemutatásával hozzá kíván járulni a pártok gazdálkodásának törvényességéhez, ezáltal a politikai élet tisztaságához, a pártok gazdálkodásának elszámoltathatóságához és átláthatóságához.

Mindemellett a tanácsadó, véleményalkotó funkción keretében visszajelzést adunk az Országgyűlés felé a pártok tevékenységét meghatározó jogszabályok végrehajtásáról. Ezáltal az elemzésével az Állami Számvevőszék hozzájárul az Országgyűlés törvényalkotó munkájához.

Hasznosulás az ellenőrzöttek szintjén

A költségvetési támogatásban részesülő pártok elemzéssel érintett ellenőrzései során az Állami Számvevőszék 19 jelentésben az intézkedést igénylő megállapításokra 155 javaslatot fogalmazott meg.

Az Állami Számvevőszék intézkedést igénylő megállapításai és javaslatai nagy arányban a szabályozási környezet kialakítása, a könyvvizetés és a pénzügyi kimutatások szabályszerűsége és az ellenőrzési rendszerük kialakítása, működtetése tekintetében feltárt hiányosságok megszüntetésére irányultak.

A jelentésekben foglalt megállapításokhoz kapcsolódóan az ellenőrzött pártok kötelesek intézkedési tervet összeállítani, és azt a jelentés kézhezvételétől számított harminc napon belül az Állami Számvevőszék részére megküldeni. A megfelelő intézkedési tervben foglalt feladatok végrehajtása hozzájárul a szabályok betartását biztosító kontrollok kiépítéséhez, valamint a feltárt hiányosságok és szabálytalanságok kezeléséhez.

Amennyiben a párt, mint ellenőrzött szervezet vezetője nem küldi meg határidőben az intézkedési tervet vagy továbbra sem elfogadható intézkedési tervet küld, a vonatkozó törvényi rendelkezések alapján lehetőség van a pártot megillető, az államháztartás valamelyik alrendszeréből származó támogatások vagy egyéb juttatások folyósításának felfüggesztésére, az ellenőrzött szervezet vezetőjével szemben pedig büntető- vagy fegyelmi eljárás megindítására.

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

1052 Budapest, Apáczai Csere János utca 10.

Levélcím: 1364 Budapest 4. Pf. 54

Telefon: +36 1 484 9100 Telefax: +36 1 484 9200

www.asz.hu